

Nr 134

*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående skyndsam
prövning av frågan om broförbindelse mellan Öland
och fastlandet.*

(4:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Weiland m. fl.* (I:199) och den andra inom andra kammaren av herr *Börjesson* (II:360), har hemställts att riksdagen måtte anhålla hos Kungl. Maj:t att frågan om upprättande av broförbindelse mellan Öland och fastlandet måtte prövas så skyndsamt, att ifrågavarande brobyggnad kan inrymmas i den flerårsplan för byggande av större broar som avser tiden 1960—1964.

I motionerna framhålles inledningsvis, att upprättande av en broförbindelse mellan Öland och fastlandet är ett gammalt önskemål, som under senare tid vunnit allt större aktualitet. Ölands otidsenliga och otillräckliga förbindelser med fastlandet kan befaras bidra till en isolering, som måste få menliga följder för öns näringsliv liksom för dess sociala och kulturella utveckling. Goda transportmöjligheter måste vara en förutsättning för att näringslivet skall kunna utvecklas på ett tillfredsställande sätt. För det öländska näringslivet är en broförbindelse av utomordentligt intresse, i det att transporter till fastlandet därigenom väsentligt skulle underlättas. Härigenom skulle nya förvärvsmöjligheter kunna skapas inom det öländska näringslivet och Ölands naturrikedomar skulle kunna tillgodogöras på ett bättre sätt. Även ur turisttrafikens synpunkt är det av största betydelse, att en broförbindelse mellan fastlandet och Öland skapas. Öland har sedan länge stor betydelse som turistbygd. En broförbindelse skulle möjliggöra en avsevärd ökning av turisttrafiken, vilket måste betraktas som ett intresse för hela landet.

Härefter anföra motionärerna följande.

Inom Kalmar läns kommunikationsråd och andra lokala organ planeras anläggande snarast möjligt av ett flygfält för civil luftfart vid Kalkstad på Öland. De geologiska och geodetiska markbetingelserna på nämnda plats anses utmärkta för ett flygfält även av betydande storleksordning. Dylika betingelser finns icke på fastlandet kring Kalmar. De möjligheter till förbindelse med övriga delar av vårt land, som Kalmar län har genom järnvägar och landsvägar, tillgodoser icke de stora krav, som numera i detta avseende måste ställas ur såväl näringslivets som turisttrafikens synpunkt. Genom de flygförbindelser med Stockholm och Malmö, som skulle möjliggöras genom det planerade Kalkstadsflygfältet, skulle betydligt förbättrade

förhållanden härvidlag vinnas. Men Kalkstadsflygfältet kan självfallet få verklig betydelse, först sedan broförbindelse upprättats mellan fastlandet och Öland.

Det hålles för sannolikt, att de enligt ovan planerade kommunikationsutbyggnaderna kan vara av stor betydelse även för förbindelserna mellan Gotland och fastlandet. Med bro över Kalmarsund är det tänkbart, att en reguljär sjöförbindelse mellan Visby och någon hamn på Öland skulle vara motiverad. Man kan också räkna med möjligheten av att flygförbindelse mellan Visby och Kalkstad skulle vara en ändamålsenlig lösning. Förutsättningen för en utveckling enligt någon av dessa linjer är emellertid, att broförbindelse upprättas mellan Öland och fastlandet.

Riksdagen har vid tidigare behandling av frågan ställt sig välvillig till upprättande av en broförbindelse mellan Öland och fastlandet. För närvarande är frågan föremål för prövning och utredning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som därvid överarbetar ett tidigare inom styrelsen år 1949 framlagt förslag. Det har emellertid uttalats, att detta broprojekt inte skulle kunna beredas plats i nästa femårsplan för storbroar, d. v. s. i planen för 1960—1964, utan först i den därpå följande.

Det synes vara synnerligen angeläget, att en broförbindelse mellan Öland och fastlandet snarast möjligt kan bli verklighet. De trafikprognoser, som upprättats, har klaggjort behovet härav. Av de uttalanden, som vid olika tillfällen gjorts av lokala myndigheter och organisationer, har framgått, att önskemålen i bygden om projektets förverkligande är synnerligen starka. De ovan nämnda planerna på anläggande av flygfält vid Kalkstad måste sägas ha givit frågan ännu större aktualitet. Med den betydelse, som Kalmar län med Öland har för landet i övrigt, kan det här icke sägas vara enbart lokalt intresse utan i lika stor utsträckning ett riksintresse, att broförbindelsen snarast möjligt upprättas. Det synes därför nödvändigt, att ifrågavarande broprojekt inrymmes i den flerårsplan för byggande av större broar, som avser tiden 1960—1964. Den inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen pågående prövningen av frågan bör därför fullföljas i så god tid, att detta möjliggöres. För förberedelsearbetet erforderlig personal bör ställas till förfogande.

Över motionerna ha, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttranden avgivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, länsstyrelsen i Kalmar län och Kalmar läns kommunikationsråd.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erinrar inledningsvis om att frågan om en broförbindelse mellan Öland och fastlandet varit föremål för undersökningar under senare år, bl. a. av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen år 1949. Denna utredning måste nu överarbetas. Härvid skall bland annat utredas i vilken utsträckning de i de tidigare förslagen ingående vägbankarna numera lämpligen böra ersättas med bro. Innan utarbetandet av slutligt broförslag kan påbörjas måste bland annat läget för broförbindelsen klarläggas. Detta gäller främst anslutningen på fastlandssidan, där Kalmar stad för närvarande undersöker hur förbindelsen bör anordnas. Under förutsättning att läget för broförbindelsen blir slutgiltigt bestämt under innevarande år och erforderlig personal kan disponeras för utredningarna kunna dessa vara i huvudsak slutförda före år 1960.

Härefter anför styrelsen följande.

Jämsides med de tekniska utredningarna pågår inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med anlitande av särskild expert vissa utredningar med uppgift att ur näringsgeografiska och befolkningsstatistiska synpunkter belysa brofrågan. Dessa utredningar beräknas i preliminär form kunna framläggas innan årets slut och syfta till att belysa frågan om bron över huvud taget skall komma till stånd. Denna fråga bör, enligt styrelsens mening, prövas i vanlig ordning först sedan erforderligt utredningsmaterial färdigställt och därmed möjligheter finnas att bedöma brofrågan i ett större sammanhang. Broföretaget för vilket anläggningskostnaden torde komma att uppgå till storleksordningen 50 milj. kronor, synes i vart fall icke kunna medtagas vid den revidering av flerårsplanen för åren 1955—1959 för byggande av storbroar, som skall utföras år 1957. Möjlighet att pröva frågan om företagets utförande föreligger alltså tidigast i samband med upprättande av nästkommande flerårsplan, avseende tiden 1960—1964.

För att belysa vilka möjligheter, som finnas att med för närvarande tillgängliga resurser inom verket igångsätta ett så stort företag som förbindelsen över Kalmarsund, får styrelsen meddela följande.

För närvarande pågå förberedelser för att igångsätta arbetena med broförbindelsen mellan Tjörn och fastlandet i Göteborgs och Bohus län. Denna broförbindelse är, vad kostnaderna beträffar, av storleksordningen 20 milj. kronor. I slutet av 1950-talet beräknas arbeten med ytterligare en broförbindelse av denna storleksordning, nämligen förbindelsen mellan Alnön och fastlandet i Västernorrlands län, komma att påbörjas. Med den organisation, som för närvarande finnes inom verket för dessa slag av arbeten, anser styrelsen det icke vara möjligt att påbörja ytterligare ett broföretag av samma storleksordning förrän efter år 1960.

Kalmar läns kommunikationsråd instämmer i vad motionärerna anfört rörande betydelsen av en broförbindelse mellan Öland och fastlandet och betonar i anslutning härtill, att av rådet företagna utredningar, innefattande trafikprognos m. m. över Kalmarsund, utvisar att behovet av en bro därstädes undan för undan kommer att ökas. Rådet vitsordar även, att brofrågans lösning också kan komma att få betydelse för lösningen av sydöstra Sveriges flygplatsfråga.

Länsstyrelsen i Kalmar län instämmer i vad kommunikationsrådet anfört och vill för sin del tillstyrka bifall till motionen.

Utskottet. Frågan om upprättande av en broförbindelse mellan Öland och fastlandet har, som motionärerna framhållit, redan tidigare varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. Med anledning av i ämnet väckta motioner föreslog sålunda 1939 års riksdag, med bifall till vad statsutskottet i sitt utlåtande nr 6 hemställt, att frågan skulle närmare utredas. Ett därav föranlett av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen år 1949 framlagt förslag är nu enligt vad styrelsen i sitt remissyttrande framhållit föremål för överarbetning beträffande vissa tekniska frågor, varjämte med anlitande av en särskild expert vissa utredningar pågå i syfte att ur näringsgeografiska och befolkningsstatistiska synpunkter belysa behovet av en dylik förbindelse. Under vissa av styrelsen angivna förutsättningar kunna utredningarna i huvudsak vara slutförda före år 1960, vilket skulle möjliggöra att frågan om förslagets

utförande kan prövas i samband med upprättande av den flerårsplan för byggande av storbroar som avser tiden 1960—1964.

Även utskottet anser vissa omständigheter kunna åberopas till förmån för upprättande av den föreslagna broförbindelsen. Med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sitt remissyttrande anfört finner utskottet dock någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida icke nu vara påkallad. Utskottet förutsätter emellertid, att den inom styrelsen pågående utredningen bedrivs med all den skyndsamhet som är möjlig.

Med avstyrkande av bifall till motionärernas yrkande hemställer utskottet sålunda,

att motionerna I: 199 och II: 360 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 maj 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 138; dock att herr Nils Theodor Larsson deltagit i stället för herr Pålsson.